

NARVA noorte taju-uuring

Narva taju-uuringu eesmärk oli mõista noorte kuvandit Narva linnast ning ootusi atraktiivsele elukeskkonnale. Noorte antud sisendi põhjal koostati tulevikuvisionid ning visualiseeriti kogutud info GIS kaardikihtidena. Taju-kaartide andmete kogumiseks kasutati Maptionnaire tööriista, mis on välja töötatud Aalto Ülikooli poolt ja mida kasutavad paljud linnad üle maailma, sh Stockholm, New York ja Helsingi. Tajukaardi koostamise aluseks on Jan Gehli ja Kevin Lynchi töö, baseeruvad kategooriad - sh meeldivad ja ebameeldivad paigad, peamised trajektooriid ja nende valikupõhjused, lisaks tulevikuvisionid (muudatuseettepanekud). Noorte taju-kaardi koostamise jaoks viidi läbi 6 juhendatud töötuba (kolm Narva üldhariduskooli, lisaks Ida-Viru Kutsehariduskeskus ja Tartu Ülikooli Narva Kolledži tudengid) erinevates vanuserühmades noortega.

Lisaks töötubadele laiendati taju-kaardile sisendi kogumine online-küsitluseks koostöös linna noorteühendustega ja teiste kohalike organisatsioonidega. Maptionnaire kui tööriista abil oli võimalik tagasisidet (lisaks kontrollgruppidele) koguda ka ülelinnaliselt, sh erinevad koolid ja vanuserühmad, kes töötubadesse ei pruugi olla kaasatud. Sellisel viisil baseerub tajukaart suurema hulga noorte arvamusel. Tulevikuvisioni ülesanne viidi läbi ainult töötubades osalenud õpilaste ja tudengitega. Tulevikuvisioni koostamiseks kasutati intuitiivse kollaaži meetodit, mille käigus peab vastaja suurest piltide hulgast välja valima kuni 10 pilti, mis kujutavad Narva soovitud tulevikku. Statistiliselt enim valitud piltide põhjal koostati Narva 2035 tulevikulugu ja tulevikupilt (illustratsioon).

Küsitlusele vastajaid oli 305, nendest 60% (182 inimest) olid <30 a. noored. Enamik õpilasi osales uuringus töötubade kaudu. Tudengid (20+ vanusegrupp) ja teised vanusegrupid osalesid uuringus veebiküsitluse kaudu.

NOORTE NARVA 2035 Visioon:

Noorte sõnumid: rohevõrgustiku ühendamise, jalgrattateede ühendamise, parem valgustus (huvitavad valguslahendused), koolide ümbrused korda, paremad tegevuskohad väljaspool kaubakeskuseid, kaasaegne arhitektuur, tänavakunst, kaasaegne pargiruum

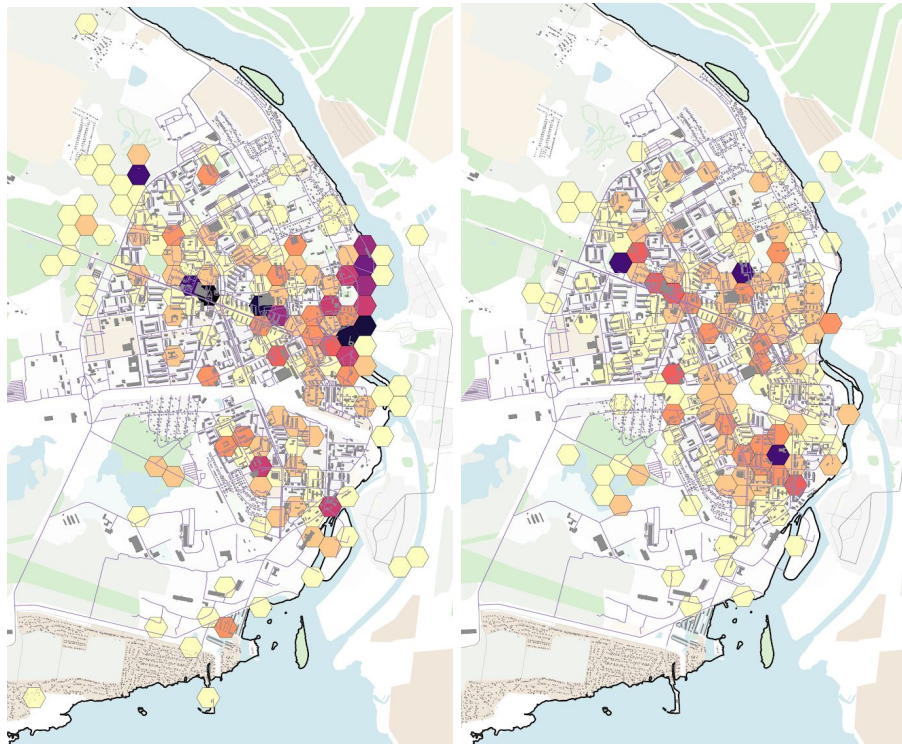
Tuleviku Narva on linn, kus kohtuvad vesi ja valgus. Armastatud jõeäärne promenaad on pikenenud nii põhjaku kui lõunasse ning narvalaste kohtumisaik nii lämbetel suveõhtutel kui ka kargetel talvapäevadel. Vett ei pea nüüd otsima ainult jõeäärest, vaid väikesed purskaevud ja teised vee-elementid on ennast sisse seadnud ka kesklinnast kaugemal. Lagunenud tööstushoonete asemele on tekkinud moodsa arhitektuuriga kvartalid. Narva hooned on värvilised ja rõõmsad ning jutustavad loo selle linna ajaloost ning elanike hingest. Jaak Joala ei ole enam seinapeal, sest oma maitsele sobivat tänavakunsti leiab mitmelt poolt linnast. Pragunenud kõnniteedega tossusest tänavast on saanud laiade rattateede ja varjulise puuderiviga esinduslik peatänav, kus tuhisevad uued bussid ja pedaalivad rõõmsad ratturid. Järgmise nurga taga on õdus turuväljak, kus saab värsket toidukraami osta ja sõpradega juttu ajada. Tegelikult on Narvas igas kvartalis on eriline väljak või park, kus saab jalutada ning sporti teha. Soovi korral saab nii kesklinnas rulaga sõita kui ka Pimeaias promeneerida. Kaubanduskeskuste kõrvale on seetõttu tekkinud palju mõnusamaid kohti, kus sõpradega kohtuda. Seda ka pimedas, sest õhtuti hakkab Narva tõeliselt särama. Valgus voogab promenaadilt hoonete fassaadile, toredatele valgusinstallatsioonidele ja isegi tööstushoonetele. Linna erinevaid kvartaleid ühendab rohevõrgustik ning mugavad kergliiklusteed, mida mööda võib sõita kas või Narva-Jõesuuni välja ja muidugi tagasi ka.

Peamised järeldused:

1. Uuringu valim tõendab, et Narvas eelistatakse jalutada. Vähemalt $\frac{3}{4}$ Narva noortest liigub jala (73%-100%). Ühistranspordi kasutajate hulk on väike ja jääb alla 20%. Autoga liikumine hakkab kasvama 30+ vanuserühmast alates. Oluline on tähelepanu pöörata turvalisele ja mugavale tänavaruumile, kus jalakäijatel on kõnniteedel piisavalt ruumi (NB! Sh 2+2 reegel) ning võimalus minna otse, nii et teekond ei kattuks suure liikluskoormusega magistraaltänavatega. Peamistel magistraaltänavatel, kus on palju liiklusrumina ja saastet, tuleb panustada kõnniteede ja rattateede eraldamisse kõrghaljastuse jt disainielementidega. Erinevaid liikumisviise toetava tänavaruumi kavandamisel võtta arvesse üldtunnustatud standardeid (NACTO jne.)
2. Tallinna mnt on Narva peatänav ning ka üks noorte lemmikuid ja tihedamalt kasutatavamaid tänavaid, mis ühendab peamist meeliskohta Astri ja Fama keskust, ning vanalinna ja jõepromenaadi. Riigimaantee on linna peamine ja tihedas kasutuses selgroog, mida saab siduda uute keskusaladega nt rohealade ja väikevormide kaudu. Samuti tuleb kaasajastada autokeskset tänavaruumi, et vähendada tänavatöimimist põhja-lõuna vahelise barjäärina.
3. 2000 aastal koostatud taju-uuringu võrdlemisel 2020 uuringuga võib järeldada, et jõeäärse kallasraja korrastamine on piirkonna populaarsust veelgi kasvatanud. Jätkuvalt on populaarne vanalinn ja Peetri platsi ümbrus. Kultuurikeskus Geneva ja lähiumbruse meeldivus on vähenenud, esile on tõusnud Astri ja Fama keskused. Osa linnast, mis paikneb Tallinna maanteest põhja pool on muutunud oluliselt meeldivamaks, Soldino ja Kerese piirkonna atraktiivsus on vähenenud. Kreenholmi piirkonna meeldivus on tuntavalt vähenenud, eelkõige on ebameeldivad Kreenholmi kooli ja Gerassimovi kultuurimaja ümbrus. Atraktiivsemaks peetakse vaid Kreenholmi lääneosa (staadion ja ümbrus).
4. Astri ja Fama kaubanduskeskused on meeldivad, aga ka ebameeldivad, kohad kus kogunetakse sõpradega, aga kus käiakse ka perega või üksi. Narvas on vaja rohkem erinevaid teenindus- ja kaubandusruumi vabasid tegevusi noortele avalikus ruumis. Aga kuna noored kaubanduskeskuseid aktiivselt kasutavad, siis võiks alustada kaubanduskeskuste sisese ja väliruumi paremaks muutmist koos noortega. Selline katsetus poolavalikus ruumis annaks võimaluse ühtlasi saada rohkem aimu sellest, milliseid lahendusi kaubanduskeskused vajavad - rohelisem väliruum, rohkem tegevusi, istumiskohti või paremat liikluskorraldust (kergliiklusteed ja kõnniteed, rattaparklad, mugavad ülekäigud).
5. Kerese naabruskond ja tänavad moodustavad olulise sõlmkoha, mille kaudu on võimalik keskus ühendada kaugemate aladega (Pähklimäe ja Soldino). Kerese piirkonda läbivaid ja ümbritsevaid trajektoore on märgitud mitmeid, kuid erinevaid tegevusi Kerese piirkonda märgitud pole.
6. Koolid ja nende vahetu ümbrus näib olevat üks kõige ebameeldivamaid ruume noorte arvamustes, mistõttu peab pöörama eraldi tähelepanu hea ruumi loomisel kõikide vajalike tegevuste sihtpunktides - eriti koolide ja huvitegevustega seotud asutuste ümbruses, aga ka spordiväljakutel. Seetõttu tuleks korrastada koolide lähiumbrust (atraktiivsem tänavaruum, vähem tühi hooneid ja tühermaid, rohkem tegevusi vabas õhus). Koostöös erinevate organisatsioonidega (Roheline koolihoov, Arhitektuurikool) ja koos õpilastega panustada koolimaja ümbritsevasse väliruumi (tugevdab noorte kohakiindumust ning pakub neile võimalusi ise linnaruumi enda soovidele vastavamaks muuta).
7. Narva majade- ning taristu-vaheline barjääride vaba roheruum on omaette väärtus ja suurepärase ühendaja. Oluline on selle ruumi täiustamine madalaeelarveliste sekkumiste kaudu, mis loob roheladest uut pargiruumi ning pakub mitmekesiseid kasutusvõimalusi.

8. Pargid ja rekreatsioonialad on noorte hulgas populaarsed (Pähklimäe terviserada, jõepromenaad). Pargid ja rekreatsioonialad (tegevusruumid) linna põhjaosas ei ole lõunaga rohevõrgustiku ja kergliiklusteede kaudu seotud, mistõttu on ligipääs olulistele tegevustele ja teenustele (staadion, jäähall) katkestatud. Hästi toimib Puškini tänavat mööda liikuv põhja-lõuna suunaline "rohekoridor". Jõeäärne põhja-lõuna suunaline ühendus on populaarne, kuid lõpeb Joaorus, ning ei jätku Kreenholmi suunal. Investeeringuid vajab Kangelaste prospekti ja Kreenholmi tänavat mööda kulgev linna põhja-lõuna suunaline ühendus (eriti nõ lõunaosa, mis algab peale Tallinna maanteed ja suundub üle raudtee Kreenholmi). Pikas perspektiivis tuleks kaaluda linnaserva mööda jooksva põhja-lõunasuunalise ühenduse loomist, mis ühendaks erineva iseloomuga puhkealad (Äkkküla, Kadastiku järv ja veehoidla äärsed datšapiirkonnad).
9. Raudtee on oluline katkestus, mis noorte tajukaartidel linna põhja- ja lõunaosa tugevalt poolitab. Pöörata tähelepanu raudteeülekäikude (ning laiemalt raudteed ülevate tänavate kaasajastamisele).
10. Hooajaliste tegevuste ruum → datšad ja ümberehitatud suvekodude kooperatiivid ei ole noorte tegevusväljas, mistõttu võib eeldada, et aja edenedes ja Narva rahvaarvu vananedes (praegused datšapiirkondade kasutajad) võib datšapiirkondade ulatus, aktiivne kasutus ja tähtsus tajukaardil väheneda.
11. Noorte koostatud tulevikuvisionist joonistub välja, et Narva linnaruum peaks olema paremini valgustatud (nii tänavad kui hooned). Noored soovivad Narvas näha rohkem kaasaegset arhitektuuri. Lisaks on noorte jaoks Narva pime - soovitakse rohkem välisvalgustust nii hoonetele (illumineerimine) kui tänavavalgustuse parandamist. Samuti on Narva liiga monotone - renoveeritud hoonete ja tööstushoonete puhul on oluline lisada hallide ja beežide toonide kõrval erksamaid värve ja tänavakunsti.
12. Noored soovivad näha rohkem tänavaelu, mis on iseloomult vastandub kaubanduskeskustes toimuvale - aktiivne väikeste äridega tänavafont, rohkem väljakuid ja platsid/väljakud, kus on võimalus kohtuda, istuda ja teisi näha (sh turg või kohvikud).

Meeldivad (vasakul) ja ebameeldivad kohad (paremal) 2020 taju-uuringus.